

Bepillantás a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán folyó kulturális mediáció szak képzésébe

Egyetemünkön a kulturális mediáció mesterszak 2011/2012 tanévben indult el levelező tagozaton. A hallgatói létszámunk folyamatosan növekszik, és szerencsére egyre népszerűbbé válik szakunk. Örömmel üdvözlünk 2019-ben a közösség-szervezés BA szak is elindult nappali és levelező tagozaton.

A kulturális mediáció szak professzionális kultúráközvetítő szakembereket képez. Ezen a szakon a

hallgatók megtanulják a kultúráközvetítés módjait, megismerik a kulturális- és művészeti értékeket, tudást szereznek ezek menedzselésére. A képzésen résztvevők elsajátítják a társadalmi csoportok közötti közvetítést, érdekképviseletet, sőt tevékenyen segíthetnek a nemzeti és európai értékeink feltárásában, megőrzésében. Hallgatóink tanulmányaik során sok kulturális élménnyel, kutatási tapasztalattal

– hazai és külföldi terepmunka, kulturális programokban való részvétellel – is gazdagodnak. (1. kép)

Szakunkon eddig 74 fő szerzett diplomát. Hallgatóink korábbi végzettsége színes képet mutat: báb-színész, börtönparancsnok, etnográfus, filmes szakember, filozófus, fordító, fotós, jogaoktató, mérnök, művészeti koordinátor, német kisebbségi referens, színész, tanító, táncoktató, tolmács, vőfély, zenész és természetesen – az utóbbi években egyre növekvő számban – a közművelődésben dolgozó.

Volt hallgatóinknak a jobbítás szándéka miatt mindig is lehetőséget adtunk név nélkül véleményük kifejezésére. A sok értékes kurzus mellett hallgatóink elsősorban a kultúrákutató szeminárium keretében folyó terepmunka adta élményt emelték ki, ezért erről a csoportos kutatói tevékenységről írok. Kutatott témáink voltak többek között: helytörténet, intézménytörténet, népi gyógyászat, növényismeret, szokások, egyéniségkutatás.

Az évek folyamán megismertünk több, ma is élő népszokással, így a mohácsi busójárással, a vágfarkasdi tőkehúzással (Má-

1. kép

tyusföld), a tejfalusi dórejárással (Csallóköz), a táplánszentkereszti rönkhúzással, az ágfalvai téltemetéssel és a mihályi bohócjárással. Az első szokás hungarikum, az utóbbi pedig 2014-ben bekerült a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárba, amelyről filmet is készítettünk. Névadónk nyomában eljutottunk Apácára (Erdély), ahol megismerkedtünk a falu történelmével, szokásaival, mai etnikai, szociológia térképével, iskolájával, kultúrintézményeivel. Örömkre résztvevői lehettünk az ott megélt húsvétnak: a hajnali áhítatnak, az Istentiszteletnek és az egyedi húsvéti népszokásnak, a kakaslövésnek. Hallgatóink

még a nyílpuskát is kipróbálhatták, amivel a kakas képét ábrázoló táblára lőttek a „vitézek” és élvezhették a húsvéti bál örömeit. A „kakaslövés” kép, amit licitálással nyertünk, ott lóg tanszékünk társalgójának falán. (2. kép)

Az évek során érdekes egyéniségeket (bába, csontkovács, fazekas, füvesasszony, gyűjteménykezelő, kocsmáros, szódás), sokféle intézményt (községi művelődési házakat, múzeumokat: pl. Alsóőri Múzeum, győri történeti, művészeti és orvostörténeti múzeum, kutatóhelyeket: Burgenlandi Magyar Egyesület, Fórum Kisebbségkutató Intézet, egyetemeket: nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem,

komáromi Selye János Egyetem) kerestünk fel. Ismerkedtünk a médiával (Kisalföld napilap, ORF stúdió), és ellátogattunk még a győri, sopronkőhidai, veszprémi börtönökbe is, ahol az itt folyó képzéseket, kulturálódási lehetőségeket tapasztalhattuk meg. Több megyénkben lévő tájház történetével, fenntartóival és működésével is megismerkedtünk (Felpéc, Pér, Rábapatoná, Tényő), sőt határontúli falvak emlékházaiba is eljutottunk (Zsigárd). Felkutattunk régi sírkereteket, szakrális emlékhelyeket (pl. felpéci-, péri- házsongárdi temető), és kifaggattuk az ott pihenő jeles személyiségekről (tanító, bába, költő) a lakókat. Ipartörténeti kutatást végeztünk a már nem működő ménfőcsanakai szikvízüzemben és Unger-kocsmában. Sőt a politika egyik rejtett helyszínére is behatoltunk a föld alá: felkerestük a tényői bunkert, ahol atomtámadás esetén egykori megyei vezetőink húzhatták volna meg magukat. A terepmunkára a szakon tanító kollégákat is elhívtuk, hogy kiváló ismereteiket és tudásukat itt is kamatoztathassák. Így például Fertőrákosra a Mithrász-szentélyhez vallástörténész, múzeumokba művész, falvakba történész, börtönbe szociológus kollégát csábítottunk el, akik örömmel csatlakoztak a renghagyó órára. (3. kép)

A gyűjtéseinket csapatmunkában dokumentáltuk: fotóztuk, filmeztük, interjúkat készítettünk. A gyűjtött, digitalizált dokumentumokat, képeket, filmeket mindig visszajutattuk köszönettel az adatközlőinkhez, „élő forrásainkhoz” – azok nagy örömeire. Rendezvényeinken (pl.: Kutatók Éjszakája, Apáczai Napok) többször szerepeltünk gyűjtéseinkkel, így a szakot ezzel is „reklámoztuk” (Vágfarkasd megszállása. Kutatók Éjszakája, 2014; Mesélő képek. Élmenybeszámoló néprajzi kutatómunkákról. Kutatók Éjszakája, 2015.) Egyik alkalommal még Vágfarkasról (Mátyusföld –

2. kép

3. kép

Szlovákia) is eljöttek Győrbe a falu lakói, akik viseletben és farsangi jelmezben szórakoztatták a hallgatóságot.

Terepgyakorlatainknak köszönhetően többször szerepeltek, adtak interjút hallgatónk a médiában (pl.: ORF, Duna Tv, Győri Tv, Győr+, Kisalföld). A YouTube videómosztó portálon több, általunk készített film is elérhető. (Tőkehúzás Vágfarkasd, 2013. <https://www.youtube.com/watch?v=q4P8zdREbCg>; Unger kocsma, 2014 <https://youtu.be/zEzeFWpjZM>; Táplánszentkereszti farsangfarki rönkhúzás, 2016 <https://www.youtube.com/watch?v=z9fauCswM-Q>; „Apácai nyomában.” 2016 <http://www.hircity.hu/cgi-bin/hircity/index.cgi?view=ck&tID=614&nID=152025&nyelv=hu>)

A kutatásokra többször pályáztunk, így például 2011 őszén csoportos tanulmányutat nyertünk el a Balassi Intézet Campus Hungary jóvoltából. Felvidéki farsangi népszokásokat tanulmányoztuk, emellett több térségbeli települést, intézményt is meglátogattunk. Egy hallgatónk, Tircsi Anikó kétszer is elnyert – szintén a Balassi Intézet által kiírt – rövid külföldi tanulmányútra szóló pályázatot.

Ő a nagyváradi Szigligeti Színház, majd a kassai Tháliai Színház kulturaközvetítő funkcióját, tevékenységét vizsgálta.

A Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Programjának köszönhetően most már hallgatónk hosszabb, elmélyültebb, professzionálisabb kutatásokat is tudnak végezni (anyagi támogatás, konferencia-előadások, publikálási lehetőség). Így például Szerdahelyiné Lőrincz Nóra mint kulturális mediáció szakos hallgató elsőként nyerte el az egyéves kutatói ösztöndíjat, és ennek köszönhetően bekerült az OTDK-ra, amelyet idén rendeznek meg. (Témája: A közösségszervezés lehetőségei egy életút tükrében – Kakuk Pál életútja) Örömmünkre idén ismét két hallgatónk (Bánkutiné Mihalcsik Márta, Zsirai Dóra) kapott egyéves ösztöndíjat, egyikük értékkutatás, másikuk szociológia, kultúra gazdaságtan témában.

A Nemzeti Művelődési Intézetel kiváló a szakmai kapcsolatunk, egyetemünk 2016-ban együttműködési szerződést írt alá az intézménnyel. Magam részéről pedig elmondhatom, hogy sok éve tartok előadásokat, műhelyfoglalkozásokat szervezésükben, és ennek

köszönhetően eljutok különböző közművelődési intézményekbe (művelődési ház, agóra, népfőiskola), és megismerhetem így az ott dolgozók munkáját, a közösségért végzett tevékenységüket. Ezeket a tapasztalatokat, ismereteket pedig az oktatásban is tudom kamatoztatni (pl.: Kapunyitogató, 2013, 2014; Népdalok szárnyán, 2014; Települési értéktár rendezvények, 2014; „Értékek mentén. Hungarikum Műhely”, 2018; Elődeink udvarából az utódaink konyhájába – közösségépítés Szil településen, 2019; A helyi „Komatál hagyománya” műhelyfoglalkozás, 2020).

Kodály Zoltán mondta: „Az út a boldogabb élethez a műveltségen keresztül vezet.” Úgy vélem, hogy ezen a szakon tanulók – legyen az Győrben vagy máshol –, boldogabb életet élnek, és a közművelődés minden intézményében, szervezetében kiválóan megállják majd a helyüket! (4. kép)

A győri kulturális mediáció mesterszokról írták végzett hallgatók

Hermann Bianka vagyok, a szaknak köszönhetően Petőfi Sándor-ösztöndíjas voltam három alkalommal is Moldvában. Az alapszakos, tanító diplomámra jól illeszkedő képzés során magas szintű ismeretekkel gyarapodtam, mind a kultúra alkotói, mind annak tartalmát és a kulturális igények megjelenítését illetően. A szak jellegének megfelelő átfogó ismereteket jól felkészült, lelkes, szakmájukban magas fokon elismert oktatóktól szerezhettem meg. A képzés során több alkalommal határontúli, felvidéki kutatótábor, terepgyakorlat szervezésében is részt vettem, amelyek során többek között teltemető népszokásokat, népi gyógymódokat tanulmányoztunk és dokumentáltunk. Ezeket az alkalmakat különösen fontosnak és

4. kép

rendhagyónak tartom annak ismeretében, hogy a felsőoktatás – kiváltképp a mesterszak – jellemzően elméletközpontú. A szakon megtanult és elsajátított módszereket és szerteágazó, változatos ismereteket ma is haszonnal alkalmazom mind a főállásom, mind pedig a szabadidős tevékenységeim, önkéntes munkáim, kulturális programok, projektek tervezése, vezetése során.

Hermann Bianka

Mit is várok el egy egyetemről? Felkészült oktatókat, hasznosítható, gyakorlati tudást, tapasztalatot, kapcsolati tőkét és nem utolsósorban barátokat, élményeket. Győrben mindez megtalálható. Az oktatókban kiváló szakembereket ismerhettem meg, akik szeretettel kísérik a végzett hallgatók sorsát is. Nem a tankönyvszagú tudást adták át, hisz azt a könyvtárból, internetről össze lehet szedni, hanem olyan szakmai tapasztalatot, melyek semmivel nem pótolhatók. A kulturális mediáció szempontjából nagyon inspiráló város Győr. Fesztiváljain (Szent László Napok, Barokk Esküvő, Győri Ta-

vaszi Fesztivál stb.) lehetőség nyílt a jó gyakorlatok átvételére. De nagy élményt jelentett egy-egy múzeum, képtár rendezvényeibe is betekintést kapni az ott dolgozók által. A hallgatók különböző szakmai utakon vehettek részt, van olyan, amit az intézmény szervezett, s vannak pályázati lehetőségek, amire ajánlják a diákokat. A kultúrakutató szemináriumok alkalmával Győr környéki települések múltját vettük górcső alá, ami maga volt az időutazás. Élményekben sem volt hiány, meghatottan álltunk Apáczai sírjánál a Házsongárdi temetőben, lelkesen ittuk minden szavát az utolsó felpéci bábának, s borzongva mesélünk a börtönben tapasztaltokról. Köszönöm az oktatóknak – elsősorban Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna szakfelelősnek –, hogy általuk több lehettem, s a megszerzett tudást továbbadhatom.

Tircsi Anikó

Váci Gergely Viktor vagyok, a legelső évfolyamon abszolváltam 2014 januárjában. Véleményemet és meglátásaimat arra is alapozom,

hogy az elmúlt években 3 különböző város 3 különböző egyetemén folytattam tanulmányokat és szereztem diplomákat a magyar felsőoktatásban, így rendelkezem összehasonlítási alappal. A győri képzés során a kulturális élet működéséről, annak feltételrendszeréről és háttéréről, valamint intézményeiről teljes és átfogó képet kaphattunk. Nagy élvezettel hallgattam az itt tanultakat, mind a mai napig hasznosítom annak ellenére, hogy gyakorló marketing szakemberként nem kulturális vonalon dolgozom. A tárgyak esetében az oktatóink részéről megtapasztalt elhivatottság, felkészültség, lelkiismeretesség és emberközelség mindennél fontosabb volt számomra, ez jelentette a biztosítékot, hogy valós tudást kapok és nem csak egy hivatalból leadott előadást. Külön is szeretném kiemelni a képzés gyakorlatorientáltóságát! A karon töltött 2 év üdítő változatosságot jelentett számomra, hiszen az eddigi tapasztalatimtól eltérően nem kizárólag tantermi oktatásban vehettem részt, hanem terepmunkában, kutatásban, intézménylátogatásban, művészeti tárlatvezetésben is. Ritkaságnak tartom a híresen elméletorientált és tantermi képzést nyújtó magyar felsőoktatásban az ilyen kezdeményezéseket, amikor a diákok „belecsöppenhetnek” a valóságba!

Váci Gergely Viktor

Azt gondolom, hogy a SZE-AK kulturális mediáció mesterképzés jó választás minden alapszakot végzett hallgató számára. A gyakorlatorientált képzés keretén belül a hallgatók megismerhetik a különböző kultúraközvetítő intézmények működését, betekintést nyerhetnek annak mindennapi nehézségeibe is. Fontosnak tartom, hogy a képzés során olyan szakemberekkel találkozhatnak a hallgatók, akik az egyetemi munkájukon túl aktívan

részt vesznek a városuk kulturális életében is. Az elméleti órák alatt pedig elsajátíthatók mindazok az ismeretek, amik által a végzettek képesek lesznek értékelni és kiemelni, támogatni a kultúra társadalmi szerepét.

*Gárdonyi Gézáné
Hufgart Anna*

A győri éveim mindenképpen jó emlékként maradnak meg bennem. A képzést hasznosnak találtam, a kiscsoportos jelenlét pedig még tovább fokozta az élvezeti tényezőt. Különösen szerettem a terepgyakorlatokat és az új inspirációt hordozó tudásanyagot, főként a néprajz témakörében. Szinte minden képzési napon megjelentem, örömmel mentem a diáktársak közé. Köszönöm a két esztendő, a megszerzett tudást és jó egészséget kívánok a további kihívásokhoz! Remélem, hogy a táplánszentkereszti farsangfarki rönkhúzás mint terepgyakorlati helyszín is a jó emlékek között marad meg a kollégáknak és a diákoknak is.

Meskó Krisztián

A képzésen töltött két évhez nagyon szép emlékeim fűződnek. Az intézménylátogatással egybekötött gyakorlati képzéseket rendkívül hasznosnak tartottam. A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban például Szunyogh tanár úrral voltunk, ahol először az éppen aktuális időszaki kiállítást nézhettük meg az ő részletes hozzáértő vezetésével, majd a múzeum egyik munkatársa tartott előadást a múzeumpedagógiáról. Rechnitzer János professzor úr a győri Zsinagóga állandó kiállítását ismertette meg velünk. Lehetőségünk volt a Győri Büntetésvégrehajtási Intézetben is látogatást tennünk, ahol betekintést nyerhettünk abba, hogy hogyan szerveznek kulturális programokat a börtön falai között. Volt szerencsém eljutni Vágfarkasdra, ahol egy élő néphagyományt láthattunk. Úgy gondolom, hogy ezekből a programokból nagyon sokat tanultunk és mindnyájunknak feledhetetlen élményeket nyújtottak. Nem utolsósorban: állásomat is ennek a szaknak köszönhetem.

Verbáné Kuna Zsuzsa

2013-ban végeztem a Karon andragógusként. Nem volt kérdés, folytatom-e a tanulást mesterszakon. Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna személye biztosíték volt arra, hogy megéri vállalni újabb két évre az iskolapadot. Az élet sója a falakon kívül van! A városi múzeumtúrák, a gyűjtőtutak, a falukutatás, a börtönlátogatás, az Ország Lili-kiállítás megtervezése az M5-ben – örök élmény valamennyi. Külön köszönet jár a tanári gárda összeállításáért. Valamennyien hiteles, nagytudású, hivatásukban elismert szakemberek. Munkámban a mai napig alkalmazom a tőlük tanultakat. A művészeti ágak széles skáláját tanulmányoztuk, hogy rálátásunk legyen az egészre. Ez a mai napig segítség számomra, amikor együttműködésre kerül sor más kulturális intézményekkel. A kulturális mediáción végzett hallgatók olyan szemlélettel távoznak, amire a képző intézmény igazán büszke lehet. Csoporttársaim mind remek szakemberré váltak, akik odaadással végzik hivatásukat.

*Ungvári Éva, Győri Nemzeti
Színház, művészeti koordinátor*

DR. LANCZENDORFER ZSUZSANNA PhD Győrött született, itt végezte el a tanítóképző főiskolát, majd az ELTE BTK-n néprajz szakos diplomát szerzett. 2001-ben ugyanitt védte meg PhD disszertációját. 2005-ben a PTE-n a művelődésszervezői szakot végezte el. 2008–2011 között elnyerte az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíját és 2012-ben a kiemelkedő kutatói munkájáért elismerő oklevelet kapott. 1996 óta oktat a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán és jogelődjében. A Kulturális Mediáció mesterszak szakfelelőse tíz éve, a szak indítása óta. Tagja több tudományos és művészeti társaságnak, intézménynek (pl.: MRK Bölcsészettudományi Bizottság, Tárkány Szűcs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport, Dr. Barsi Ernő Szakkollégium, Berzsenyi Irodalmi és Művészeti Társaság, Ménfőcsanakai Népfőiskola, Kisalföld Kultúrájáért Egyesület).